

с биене на църковната камбана, намират Радила и го пропждат. Това сломява Дивика и тя умира от мъка по него.

Тъй дадената повест, открива един сочен и оригинален талант. Има страници предадени с осезателен усет и тижк психологичен анализ, достойние само на жена, когато открива жената. Никжде се писа, че авторката била под влиянието на Хамсун или Келерман. Може и тъй да е. Това не е намаляло достойнствата на повеста, не уронва и престижа на писателката. Нещо повече, ако не е тъй, тя би требвало да школува у тия двама писатели, които ще ѝ дадат доста техника. Който иска да стане добър работник трябва да чиракува при големи майстори.

Това са едни от по-първите литературни дела след войната. И за това в едни от тех войната е оставила по-големи следи, други само дават ехото на войната. Никжде обаче, войната не е оставила ония отражения каквито тя наистина даде. И макар те за сега едва се набелезват — в бъдаще ще проблеснат. Защото, ако е верно, че събитията не са дело на лична прищявка и следователно най-малко може да се счита тоя всемирен пожар за случайност — и с тоя пожар, в чието горнило исчезнаха много грешници, а и се пречистиха много духове, ще изхвържне новия феникс и ново слънце ще огрее света.

Нас, българите, войната ни накара да обикнем бащин дом, да ни умилеят традициите на бащи и деди и да се чувстваме повече привързани към роден край. И ако художествената литература е верен израз на преживеното — последното като интимна песен трябва да поличи в творенията на родните писатели. Ако за сега не е набелезано — в бъдаще ще се наложи. Защото през най-страшни катастрофи човек дири подкрепа у ближния; при лични изпитания съкровенната вера в традицията е най-добър ръководител.

В явилите се литературни трудове през 1921 година има едно раздвоение. Последните събития, изгледва подхранят повече един романтичен идеализм, а не модернизъм. Ако тоя, в зачатъци, романтичен идеализм са разкрили, — носителите му ще ни представят чистите и свети образи на един нов свет, който ще пленява и очарова.

Нека всеки се спре над изброените литературни трудове, дадени през миналата година за да се увери на къде отива нашата творческа мисъл.

Но, може би, ще се намерят такива, които, като съ прочели тези редове, ще кажат: та в тия трудове нима само хубаво има, че дума не става за слаби страни!